

Husassistenternes Uddannelse.

Et Forslag.

De bestandig gentagne Klager over Husassistenternes mangelfulde Uddannelse og disses — ofte berettigede Kritik af de udelige Husmødre, har bragt mig til at tænke paa det meningsløse i, at Tjenestepigerne — eller Husassistenterne — ikke ligesom den faglærte Arbejder gennemgik en planmæssig anlagt Læretid.

At de ganske unge Piger, der ofte begynder at tjene som Barnepiger eller Hjelpepiger i 14—15 Aars Alderen, skulde lægge en bestemt Plan for deres Uddannelse, kan man næppe vente, og da Forældrene heller ikke lader til at ville forlade den fra Fædrene nedarvede Tradition, at Husvæsen kan læres paa maa og faa, uden Plan, uden Metoder, og som oftest blot sørger for at faa deres unge Døtre ud i Pladser, hvor de hurtigst mulig kan faa Kost og Løn, ligegyldigt om de lærer noget, maa Samfundet vist til at tage sig af dette Spørgsmaal, der stedse bliver mere brændende, efterhaanden som et større og større Antal gifte Kvinder nu til Dags er blevne uddannede til andre Fag end Husvæsen, og derfor ikke kan være den faglærte Vejleder, de unge Husgernings elever trænger til.

Men skal der foretages en gennemgribende Forandring i Tjenestepigerens Uddannelse, maa denne Sag naturligvis — som de mandlige Lærlinges i sin Tid — ordnes ved Lov og støttes af Stat og Kommune.

Mit Forslag til en Reform af Forholdene skal jeg straks formulere nærmere, men blot et Par Bemærkninger forinden, der gerne skulde vise, at en Forandring er nødvendig.

Enhver vil vist indrømme, at Tjenestepigens eller Husassistentens Uddannelse nu er ganske problematisk. Netop i sin Uvidenhed om, hvad Madlavning, Rengøring, Husførelse i det hele taget er, paatager hun sig dristigt Pladser, hvor der forudsættes selvstændigt og paalideligt udført Arbejde af hende, og da hendes Arbejdsgiver, »Husmoderen«, som før omtalt ofte ikke er huskyndig, har vi Misæren i Form af Uhygge, daarlig og dyr Mad etc.

Men hvor skal den unge, fattige Pige, der ikke har Raad til at betale for sin Uddannelse, lære Husvæsen grundigt og metodisk? I de

Hjem, hvori hun kommer, har hun ingen *Garanti* for at kunne blive ordentlig uddannet. Ofte kan Husmoderen slet ikke vejlede hende, ofte vejleder hun hende daarligt. Hun ser Uorden, Malpropper, planløs Madlavning mange Steder, lærer én Metode hist, den stik modsatte her, men de simpleste Grundregler for Rengøring og Madlavning kendes undertiden slet ikke i de Hjem, hvor hun færdes.

Paa Husholdningsskoler, i Skolekøkkener vises, at Teori og Praksis udmærket kan følges ad paa Husvæsenets Omraade, og at der skal tænkes over Husarbejde som over ethvert Arbejde, at der skal regnes og lægges Planer og skrives op, hvis Arbejdet skal udføres ordentligt. Den pjankede, tilfældige Maade, Tjenestepiger ofte er uddannede paa, skaber Misfornøjelse hos Herskaberne og gør Tjenestepigerne selv uvikledede, tankeløse og ligegyldige, hvorimod deres Gerning, hvis den blev ledet som ethvert andet Arbejde, der stiller Krav til Intelligens, Udholdenhed og Grundighed, kunde udvikle, danne og dygtiggøre dem.

Set fra den kvindelige Husarbejders Standpunkt vilde den planmæssige ledede Uddannelse være en Løftestang, en længe paatrængt Hjælp til bedre Kaar og bedre Løn, en Kilde til Tilfredshed og retmæssig Selvtælse. Og for de mange Hjem, hvor hun færdes som tjenende eller selvstændig Husmoder — og derigennem for hele Samfundet — vilde en virkelig gennemgribende Reform have uendelig meget at sige.

Men nu til selve Forslaget.

Husgerningsfaget skal betragtes som alle andre »Fag«, altsaa maa der indføres en bestemt Læretid, der kunde ende med en Prøve af en eller anden Art, dels teoretisk, dels praktisk, hvorigennem Lærlingen kunde sikre sig et Bevis for, at hun havde staaet sin Læretid igennem og kunde paatage sig de og de Arbejder. Da der er ligesaa mange Grader af Husførelse, som der er Lag i Samfundet, kunde der jo foruden de første elementære, for alle Elever fælles, Prøve, tænkes indført Tillægsprøver efter en videregaaende Uddannelse, der tog Sigte paa Husførelse i de velhavende og rige Hjem.

Men ligesom Murer- og Smedelærlingen er beskyttet ved en Lærlinge-lov, burde den unge Husgernings elev være beskyttet af en lignende Lov, der ikke tillod hende at tiltræde nogen Elevplads, uden at hendes Forældre og fremtidige Husmoder underskrev en Kontrakt, hvor denne Husmoder forpligtede sig til: 1) ikke at give hende for strengt Arbejde. 2) ikke at give hende andet Arbejde end Husgerning, 3) at overholde en bestemt Arbejdstid og 4) og i Løbet af den og den Tid lære hende enten Stuepigegerning eller Kokkepigejerning, eller mulig begge Dele, selvfølgelig kun gennem praktiske Øvelser. Kun sagkyndige og faglærte Husmødre kunde faa Tilladelse til at antage Elever. Arbejdstiden burde fastsættes saaledes, at der blev rigelig Tid til Hvile og til at besøge Husholdningsskolen, der burde findes i enhver By, og hvortil Elever fra Landet kunde sendes, en Skole, der i Lighed med de tekniske Skoler saa godt som gratis fulden Uddannelse, og hvorfra hun kunde tage sin Eksamen. Foreløbig kunde disse Skoler vist indrettes — i alt Fald om Sommeren — i de tekniske Skolers Lokaler. Her skulde den unge Husholdnings elev en 4 à 5 Timer daglig lære Husvæsen teoretisk og ogsaa gennem en Række praktiske Øvelser sætte sig ind i Fagets mange forskellige Grene. For Rengøring, Madlavning og Vask, de tre store Hovedgrupper, burde der læres faste, bestemte Regler at gaa frem efter. At gøre en Stue ordentlig ren efter en bestemt Plan, at vaske propper op, at holde Kar, Klude og alle Køkkensager forstærkelig rene burde indprentes de unge saa grundigt, at Properhed og Orden blev dem en Vane. Under Faget: Madlavning burde naturligvis Ernæringsfysiologi, Kemi, Regnskabsføring, Læren om Indkøb af Kød og Planlægning af Middagen tages med. Efter 4 Aars Forløb, eller maaske før, vilde den unge Husgernings elev være uddannet, faa sit Bevis for at have staaet i Lære, og nu med en god Samvittighed kunne paatage sig Pladser som udlært Husarbejder eller hvad hun nu vil kalde sig.

Min Plan vil koste Penge, men der er Udgifter, et Samfund er tjent med at paatage sig. Og jeg indser ikke, hvorfor Stat, Kommune og private, der alle er ivrige efter at uddanne Haandværkere grundigt og forsvarligt til at bygge de Huse, vi Sam-